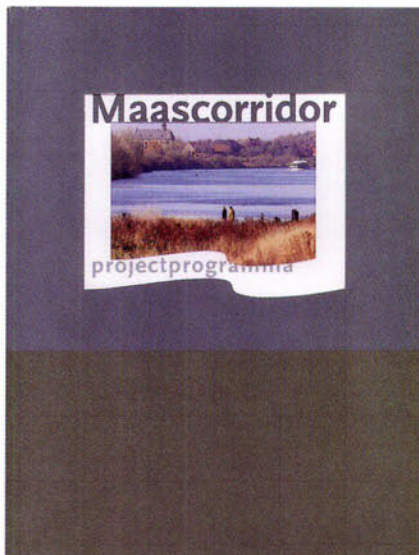

RECENT VERSCHENEN

STADSGEWEST VENLO C.A., 2000. Maascorridor; projectprogramma. Een integrale visie op de Maas van Belfelt tot Broekhuizen. 72 pp. Dit rapport kost 45 gulden en is te bestellen bij mw. T. Heuvelmans (tel: 077-3596732).

Voor het gebied rond de Maas van Belfelt tot Broekhuizen bestaat het voornemen om een aaneengesloten lint van aantrekkelijke natuur- en recreatiegebieden te ontwikkelen. Medio 1999 heeft het Stadsgewest Venlo besloten te onderzoeken of en hoe de ambities in dit gebied gebundeld kunnen worden. In samenwerking met enkele natuurorganisaties, provincie Limburg en de Maaswerken is een projectprogramma opgesteld die de plannen op het gebied van natuur, landschap, recreatie, toerisme, stedelijk medegebruik en hoogwaterbescherming combineert. Doel is te komen tot een rivierenlandschap dat door de bewoners van de regio en door de bezoekers gekoesterd wordt en dat de Noord-Limburger trots zal maken op zijn omgeving. Hierbij wordt gestreeft naar aaneensluiting van grote oppervlakten natuurgebied in combinatie met landschappelijk en maatschappelijk verantwoord hoogwaterbestrijding en een investering in een duurzame economische ontwikkeling. Het fraai vormgegeven rapport waarin het projectprogramma wordt beschreven bestaat uit twee delen. Het eerste deel bevat enige achtergrondinformatie dat onder meer een beschrijving bevat van de ligging en de onstaansgeschiedenis van het gebied en de beoogde toekomstige situatie. Verder worden de vier hoofddoelstellingen van het project voor de Maascorridor beschreven. Iedere doelstelling wordt afzonderlijk beschreven aan de hand van schetsen en streefbeeld. In het tweede deel wordt het projectprogramma per gemeente in deelprojecten uitgewerkt. Hierbij worden de verschillende deelprojecten kort besproken en de uitgangspunten en achtergonden van de maatregelen nader toegelicht. De deelprojecten worden vervolgens gepresenteerd op kaarten met een schaal van 1:25.000. Ook wordt per gemeente de referentiebeelden aangegeven. Het

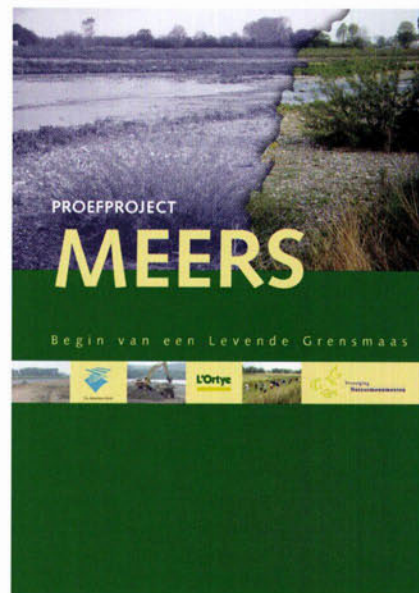
tweede deel wordt afgewisseld met intermezzo's die enkele van de voorgestelde maatregelen, zoals vrije oevererosie, hoogwatergeulen en wilde kudde's in de stad, nader verduidelijken. Het projectprogramma wordt afgesloten met de beschrijving van enkele intergemeentelijke projecten, zoals een fietsknooppuntenplan.

CENTRUM VOOR NATUUR- EN MILIEU-EDUCATIE, 2000. Drie cd-roms over Nationaal Park de Meinweg, Nationaal Park de Groote Peel en de Maas. De cd-roms zijn te bestellen via het Consulentenschap Natuur- en Milieueducatie Limburg (IVN), Postbus 455, 6050 Al Roermond (tel: 0475-350990; e-mail: cnme.limburg@ivn.nl), tegen betaling van fl. 40,- per cd-rom.

Het Consulentenschap Natuur- en Milieueducatie in Limburg heeft drie digitale en interactieve lespakketten laten ontwikkelen. De lespakketten staan op cd-rom en behandelen het Nationaal Park de Groote Peel, het Nationaal Park de Meinweg en de rivier de Maas. Deze digitale lespakketten bestaan uit een veelvoud aan achtergrondinformatie over onder meer landschapsvorming, natuurlijke en historische waarden van de drie gebieden en worden aangeboden in diverse modules. Het doel van de cd-roms is de betrokkenheid van jongeren bij natuurontwikkeling en natuurbehoud te vergroten. De inhoud sluit aan bij doelen van basisvorming en er is integratie van meerdere vakken mogelijk. De leerlingen kunnen het materiaal zelfstandig doorwerken. Alhoewel de digitale lespakketten in eerste instantie zijn bedoeld voor het voortgezet onderwijs, kan het ook thuis door gezinnen worden gebruikt. Het wordt gezien als een veelzijdig educatiemateriaal en de reacties van de leerlingen zijn positief. De cd-roms geven, door middel van filmpjes en animaties, een goede indruk van beide nationale parken en rivier de Maas. Ze bevatten vele opdrachten, zoals het maken van een powerpointpresentatie en veldwerkopdrachten. De cd-rom over de Meinweg bevat een virtuele fietsroute die ook in werkelijkheid te fietsen is. De echte fietsroute is in het bezoekerscentrum verkrijgbaar. De cd-rom over de Maas, "Onze Maas duurzaam" bevat onder meer informatie over de vervuiling van de Maas, de Maas als ecologische slagader, de Maas in de 20e eeuw en het Grensmaasproject. Ook bevat het een encyclopedie en de mogelijkheid om zelf een website te bouwen.

HELMER, W., 2000. Proefproject Meers. Begin van een levende Grensmaas. 30 pp. De brochure is een gezamenlijke uitgave van de Maaswerken, Exploitatiemaatschappij L'Ortye en Vereniging Natuurmonumenten. De brochure is voor 10 gulden te bestellen via het gratis informatie- en servicenummer van de Maaswerken (0800-62279375). De inwoners van Meers hebben deze brochure thuis ontvangen.

Het Grensmaasproject heeft betrekking op het traject van de Maas tussen Maastricht en Roosteren. De doelen zijn hoogwaterbestrijding, natuurbeleving, natuurontwikkeling en grindwinning. Om alles

van de grond te krijgen werken de Maaswerken samen met het Consortium Grensmaas, dat bestaat uit grindproducenten, aannemers en de Vereniging Natuurmonumenten. Om antwoord te geven op verschillende vragen, gaat in 2001 het proefproject Meers van start. Het project omvat 46 hectare en houdt een verbreding van de Maas over een lengte van 2 kilometer in. Uiteindelijk zal zich hier een natuurgebied ontwikkelen dat wordt beheerd door Natuurmonumenten. De kosten van de inrichting worden volledig gedekt uit de grindwinning.

In de brochure worden allereerst de algemene principes van het Grensmaasproject behandeld. De uitvoering is gericht op het verkrijgen van rivierverbreding. Na de ingreep zal de rivier in hoge mate zijn nieuwe bedding moeten zoeken. Vervolgens komt uitgebreid de geschiedenis van het gebied rondom Meers aan bod. De Maas bij Meers was een onstuimig gedeelte van de Grensmaas. Nog steeds zorgt de rivier voor een permanente aanwezigheid van pioniermilieus en er komen meer dan 300 verschillende plantensoorten voor. De rivierverbreding die hier als proefproject wordt uitgevoerd, is gericht op het op beheerste wijze ruimte geven aan natuurlijke processen. In de brochure worden deze plannen uitgebreid besproken. Er wordt verteld over de nieuwe grindwinning, de kleiberging, de verontdieping van de Julianaplas, het benutten van kwelstromen en de noodzaak van een tijdelijk hoogwatergeul en blijvende oeververdedigingen. Ook wordt ingegaan op de verbeterde veiligheid in het gebied. De grindwinning neemt ongeveer vier jaar in beslag en het proefproject zal naar verwachting in 2006 zijn afgerond. Verder wordt aandacht besteed aan de oobossen die zullen ontstaan en de invloed van natuurlijke begrazing. Ook wordt enige aandacht besteed aan het leven in de rivier zelf en het natuurgebied Maaswinkel dat ligt aan de andere kant van de Maas. Leuk is het plan om oude opgebaggerde boomstammen, afkomstig van het oorspronkelijke oerbos langs de Maas en meer dan

1400 jaar oud, overeind te zetten bij Meers als symbool voor de terugkeer van ooibos langs de Grensmaas. Wie meer wilt weten over de plannen van de Grensmaas en Zandmaas/Maasroute kan de internetpagina www.maaswerken.nl raadplegen.

CROMBAGHS, B. & W. BOSMAN, Nieuwsbrief Geelbuikvuurpad en Vroedmeesterpad, nr. 1. Provincie Limburg & Ministerie van LNV. De nieuwsbrief is aan te vragen bij mw. Sassen (secretariaat afd. Groen, Provincie Limburg), tel: 043-3899944 (nhg.sassen@prvlimburg.nl), of is in te

zien in de bibliotheken van het Natuurhistorisch Museum en het Gouvernement.

Om de achteruitgang van de Geelbuikvuurpad en Vroedmeesterpad een halt toe te roepen is een beschermingsplan voor deze soorten uitgegeven. De maatregelen die in dit plan staan vermeld, moeten in de periode 2000-2004 uitgevoerd worden. De nieuwsbrief wordt uitgebracht om iedereen op de hoogte te stellen van de voortgang van het project. Het is de bedoeling om de nieuwsbrief twee keer per jaar te laten verschijnen. In de eerste nieuwsbrief valt onder andere

meer te lezen over de aanleg van een basisbiotoop in groeve 't Rooth. De volgende nieuwsbrief verschijnt naar verwachting medio 2001.

Wie zijn rapport, boek, etc. opgenomen wil zien in deze rubriek, kan een literatuurverwijzing met een korte inhoudsbeschrijving en de bestelwijze opsturen naar de redactie o.v.v. "recent verschenen". De publicaties moeten betrekking hebben op voor Limburg relevante onderwerpen.

Guido Verschoor

BOEKBESPREKING

100 JAAR OP DE KNEIËN.

De geschiedenis van de plantensociologie in Nederland.

JOOP SCHAMINEE & RON VAN 'T VEER. Opulus Press Nederland/KNNV uitgeverij, Utrecht. ISBN 90 5011 141 6. Uitvoering 17 x 24 cm, gebonden, zwart/wit met steunkleur. 240 pp. Prijs fl. 47,50.

Dit boek geeft een uitvoerig overzicht van de beoefening van de plantensociologie of vegetatiekunde in ons land, die begon met de dissertatie van Franciscus Holkema in 1870 over "De plantengroei van de Nederlandsche Noordzee-eilanden". Ofschoon er al eerder aspecten van de geschiedenis van deze wetenschap op schrift zijn gezet, is geen van deze publicaties zo volledig als de onderhavige. Daarom is het toe te juichen dat thans een dergelijk overzicht is verschenen. Te meer daar er momenteel een toenemende belangstelling bestaat voor de oude vegetatiebeschrijvingen als referentiekader voor hedendaags natuurbeheer. Het boek is grotendeels gebaseerd op het project "Oude gegevens", dat een onmis-

baar onderdeel was bij de samenstelling van het vijfdelige standaardwerk "De vegetatie van Nederland".

In het boek zijn een drietal delen te onderscheiden die met de volgende trefwoorden zijn te typeren, namelijk Archieven, Historie en Toepassingen. Het eerste deel handelt over de oude gegevens, de opsporing ("aantekenboekjes in schoendozen op zolder") en de betekenis ervan, nu en in de toekomst. Omdat deze gegevens thans in computerbestanden zijn opgeslagen, zijn ze nu gemakkelijk toegankelijk voor belangstellenden.

Het hoofdstuk Historie geeft een gedetailleerd overzicht van de ontwikkelingen van deze discipline in Europa en in ons eigen land gedurende een tijdsbestek van ongeveer een eeuw. Het is bijzonder interessant te lezen hoe aanhangers van de verschillende stromingen of "scholen" zich indertijd vaak zodanig vereenzelvigden met de door hun als "ware plantensociologie" beschouwde richting, dat ze andersdenkenden in woord en geschrift fel bestreden.

In het laatste hoofdstuk komen de veelzijdige toepassingsmogelijkheden van de oude vegetatiegegevens aan bod. Het laatste deel van dit hoofdstuk, dat handelt over de fossiele plantengemeenschappen, valt enigszins uit de toon, niet omdat het minder interessant is, maar omdat het hier over hele andere "oude gegevens" gaat, zoals bijvoorbeeld pollenassemblages.

Naast genoemde hoofdstukken zijn in het boek een achttal vraaggesprekken opgenomen van personen die als enthousiaste, jonge plantensociologen zijn begonnen en thans terugblikken op de invloed die deze interesse heeft gehad op het verloop van hun leven en loopbaan, al dan niet als botanicus. De ontwikkeling van de plantensociologie komt mede hierdoor in een groter maatschappelijk verband te staan, een gegeven dat elders in het boek ook nog nader wordt belicht. Zo heeft bijvoorbeeld het uitbreken van Wereldoorlog II de ontwikkeling en beoefening van de toen sterk in opkomst zijnde plantensociologie in grote delen van Europa, sterk vertraagd, onder andere door het wegvallen van de internationale contacten. In ons eigen land werden vele natuurr-

terreinen tot verboden militair gebied verklaard waardoor deze als studieobject voor plantensociologen jarenlang ontoegankelijk waren, zoals bijvoorbeeld de kustduinen.

Het boek is het resultaat van de inspanningen van vele auteurs, hetgeen blijkt uit de vermelding van hun namen bij de verschillende onderdelen. Aardig is het feit dat de reeds genoemde vraaggesprekken door verschillende personen zijn gevoerd, waardoor het gevaar van stereotiepe vragen is voorkomen. Ondanks het feit dat er zo'n 20 auteurs aan deze publicatie hebben bijgedragen, maakt het boek een uniforme indruk. De schrijfstijl is vlot en daardoor is het boek prettig leesbaar.

De grafische vormgeving is dermate uitgesproken, dat hieraan niet voorbij kan worden gegaan. De hardblauwe steunkleur is soms hinderlijk, zoals bij de grote foto's aan het begin van elk hoofdstuk. Jammer is ook dat de historische foto's uit het archief van W.H. Diemont door de blauwe kleur sterk aan zeggingskracht hebben ingeboet en dat sommige afbeeldingen wel erg klein zijn weergegeven of elkaar op hinderlijke wijze overlappen (pagina 148).

Meer dan 1500 personen hebben de afgelopen eeuw vegetatieopnamen in ons land gemaakt, terwijl een veelvoud hiervan, direct of indirect, kennis heeft genomen of anderzijds profijt hiervan heeft gehad. Het is dan ook zeer te prijzen dat er thans een goed en gedetailleerd overzicht van de geschiedenis van de plantensociologie is verschenen. Gelukkig konden nu nog een aantal personen worden geraadpleegd die nauw en langdurig betrokken waren bij de ontwikkelingen van deze wetenschap. Wat dit betreft is dit overzicht op tijd verschenen, hetgeen ook blijkt uit het feit dat niet alle geïnterviewden meer in leven zijn.

Het boek verdient een ruime verspreiding bij allen die in vegetatiekunde en de vele toepassingen ervan zijn geïnteresseerd. De inhoud is minstens zo boeiend als de suggestieve titel, ofschoon slechts weinig plantensociologen op de talrijke foto's in die lichaamshouding - op de knieën - zijn vereeuwigd. Sterk aanbevolen.

J.H. Willems.